

Результати цього дослідження полягають у приверненні уваги науковців та банкірів до необхідності поглиблення теоретичних засад та розвитку науково-методичних положень щодо вдосконалення управління банківською інвестиційною діяльністю в умовах ринкової трансформації економіки.

Література

1. **Пересада А.А., Майорова Т.В.** Управління банківськими інвестиціями. – К.: КНЕУ. – 2005. – С. 25-27.
2. **Киселев В.В.** Управление банковским капиталом (теория и практика). – М.: ОАО Изд-во "Экономика", 1997. – С. 4.
3. **Райзберг Б.А. и др.** Современный экономический словарь/ Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева. – 2-е изд., исправл. – М.: ИНФРА, 1999. – С. 235.
4. **Тарасюк Г.М.** Управління проектами: Навч. посібник. – К.: Каравела, 2004. – С. 23.
5. **Кириченко О., Гіленко І., Ятченко А.** Банківський менеджмент: Навч. посібник. – К.: Основи, 1999. – С. 184.
6. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2007-3/Postanovskiy_307.htm.
7. **Банківські операції:** підручник/ А.М. Мороз, М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна та ін./ За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. 2-ге вид., випр. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 476 с.
8. **Примостка Л.О.** Фінансовий менеджмент у банку: Підручник. – 2-ге вид. доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2004. – 468 с.
9. **Закон України** "Про банки і банківську діяльність" від 7 грудня 2000 р. № 2121 – III. [Електрон. ресурс]. – Доступний з: <http://www.rada.gov.ua>

УДК 338.46:338.2

Аспір. Р.А. Крамченко – Інститут регіональних досліджень НАН України

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ

Обґрунтовано роль державного регулювання розвитку сфери послуг, розкрито його сутність. Окреслено форми й методи, а також можливі шляхи стимулювання розвитку сфери послуг.

Ключові слова: державне регулювання, сфера послуг, методи, стимулювання, розвиток

Post-graduate R.A. Kramchenko – Institute of regional researches of NAN of Ukraine

State regulating of development of the service industries

Grounded role of the state adjusting of development of sphere of services, his essence opens up. Forms and methods are outlined, and also the ways of stimulation of development of sphere of services are possible.

Keywords: state adjusting, sphere of services, methods, stimulations, development

У наш час роль і актуальність розвитку сфери послуг важко переоцінити, адже без неї, практично, неможливою є сучасна людська життєдіяльність. Ось чому, в українському суспільстві необхідно приділити належну увагу державному регулюванню розвитку сфери послуг.

У значній частині сучасних довідкових видань сфера послуг трактується як частина економіки, яка охоплює всі види комерційних послуг. При цьому підкреслюється, що саме сфера послуг становить, в економічно розвинутих країнах основну частину економіки (більше 50 %). Рештою частин економіки прийнято вважати промисловість і сільське господарство [4].

Розвиток сфери послуг часто вважають важливою ознакою поступу постіндустріального економічного устрою. У стародавні часи суспільне надання послуг не було розвинуто. Товарний обмін і торгівля здійснювалися, в основному, у вигляді готових результатів сільськогосподарської або ремесленої праці. Саме з поступом науково-технічного прогресу, механізації і автоматизації фізичної праці, інтенсифікуються темпи розвитку сфери послуг, яка поступово перетворюється в ключовий сектор економіки. В постіндустріальній економіці важливі невирішені завдання знаходяться якраз у сфері управління технікою та організації й розподілу готової продукції. У ХХІ столітті особливого розвитку і цінності набуває інтелектуальна людська праця. Розподіл інтелектуальної праці створює величезну кількість спеціальностей і професій, що вимагають високої наукової підготовки та високого ступеня інтеграції сумісних людських зусиль на тлі зростання суспільного добробуту. Ці тенденції стосуються, насамперед, сфери послуг і управління, що обумовлює її прискорений розвиток. Для сфери послуг характерні більш високі прибутки, ніж для промислового, і тим більше, сільськогосподарського секторів економіки [4].

Державне регулювання розвитку сфери послуг – це, на нашу думку, створення умов для використання системи стимулів з метою прискорення, посилення, поліпшення розвитку сфери послуг регіону. Очевидно, що стимулювання розвитку сфери послуг повинно здійснюватися за допомогою застосування низки різноманітних форм і методів стимулювання.

Під стимулом ми розумітимемо все те, що викликає зацікавленість у розвитку сфери послуг. Крім того, будь-яку спонукальну силу чи причину розвитку сфери регіону ми вважатимемо стимулом її розвитку. Вважаємо, що метод стимулювання розвитку сфери послуг – це спосіб чи прийом активізації дії наявного стимулу її розвитку чи створення нового стимулу. Форма стимулювання розвитку сфери послуг регіону – це, на нашу думку, певним чином організована система стимулів для активізації розвитку цієї сфери.

Отже, стимулювати розвиток сфери послуг регіону можна шляхом застосування різноманітних форм і методів створення і використання стимулів для активізації розвитку цієї сфери. Оскільки йдеться про застосування різноманітних форм і методів створення і використання стимулів для активізації розвитку цієї сфери, то очевидно, що стимулювання можливе при здійсненні тих чи інших впливів ззовні.

Ці впливи – це направлена дія на об'єкт сфери послуг, її підсистему чи сферу послуг загалом, або на процес, який відбувається у цій сфері з метою забезпечення бажаних змін у структурі та особливостях розвитку сфери послуг та її елементів, тобто тих, які б сприяли реалізації відповідних цілей діяльності та бажаного результату. Коли спрямована дія чи сукупність дій є усвідомленими і відбуваються з боку суб'єктів, керівних органів на людей і економічні об'єкти з метою спрямувати їх дії і отримати бажані результати, то це є не що інше, як управління. Отже, стимули, методи і форми стимулювання розвитку сфери послуг регіону, спрямовані дії, особливості управління, – все це в поєднанні є механізмом управління сферою послуг регіону.

До сказаного треба додати, що будь-які спрямовані дії здійснюються під впливом мотивації, яка, як процес спонукування, передбачає наявність джерел чи причин (мотивів), що базуються на інтересі та спонукають певний суб'єкт до діяльності. На думку О. Притули, мотивотвірний процес є внутрішньо спонукальним. Він стверджує: якщо мотив прийнято розуміти як внутрішній прояв, бажання діяти так чи інакше, то стимул – це можливість отримання засобів задоволення своїх потреб за виконання визначених дій [6, с. 19]. Таким чином, джерелом і мотивації, і стимулювання є потреба. Реалізація потреб і є тим кінцевим бажаним результатом управління, задля якого будується увесь механізм управління, в тому числі й механізм управління сферою послуг регіону.

Підсумовуючи, підкреслимо, що стимулювання, його форми і методи є важливою ланкою механізму управління. Необхідно акцентувати увагу на тому, що форми стимулювання залежать від способу управління, а методи стимулювання – від форми стимулювання, а всі вони в поєднанні – від типу економічної системи країни, тобто від особливості упорядкування, скоординованості зв'язків між її економічними суб'єктами.

Як зазначають Л.І. Дідківська, Л.С. Головка, можна виділити такі основні типи економічних систем:

- традиційна (натуральне господарство);
- ринкова;
- адміністративно-командна система;
- змішана (ринкова економіка змішаного типу);
- перехідна [3, с. 18].

Ці вчені мають рацію, стверджуючи, що кожен з названих основних типів економічних систем має свій механізм регулювання економічних процесів: регулятором ринкової економіки є ринковий механізм, адміністративно-командної системи – планово-державний (адміністративно-командна система управління), ринкової економіки змішаного типу – змішана система регулювання [3, с. 18]. Отже, стимулювання розвитку сфери послуг має бути ланкою будь-якого з цих механізмів регулювання економічних процесів, але в кожному з них стимулювання матиме відповідне забарвлення, тобто відповідні риси й ознаки. Треба зазначити, що специфіка потреб населення формується системою індивідуальних та суспільних економічних інтересів, які можуть розглядатись у кількох зрізах: індивідуальні інтереси – інтереси сім'ї – інтереси роду – інтереси етносу – інтереси регіону – інтереси держави – глобальні інтереси.

Наголосимо, що інтереси, на нашу думку, поляризуються при сповільненні процесів саморозвитку і саморегулювання в державі. Підтвердженням цьому є думка Н.І. Версаль, котра стверджує, що згідно з теорією інтересів суспільства, суспільний інтерес і, відповідно пов'язаний з ним попит суспільства на регулювання, виникає у випадку недостатньої ефективності саморегулювання [1, с. 72].

Сповільнення процесів саморозвитку і саморегулювання в державі відбувається за загострення суперечностей в економічній сфері між:

- об'єктивною необхідністю задоволення зростаючих потреб розвитку територій і населення та можливостями економічної системи;
- потребами економіки в ресурсах та можливостями їх забезпечення;
- потребами економічної системи в структурі державного управління і регулювання та системністю і ефективністю її функціонування;
- національними та територіальними інтересами в економічній сфері;
- національними інтересами в економічній сфері і міжнародними інтересами інших країн [5, с. 18].

Відомо, що економічні інтереси формуються у зв'язку з необхідністю задоволення матеріальних та духовних потреб людини. Структура економічного інтересу містить об'єкт (на що спрямований інтерес) і суб'єкт (хто має інтерес) [5, с. 18]. Таким чином, зміст економічного інтересу поряд з метою охоплює ще й засіб її досягнення, який слугує базою для окреслення методу стимулювання.

При цьому, влада має узгодити інтереси різних зацікавлених груп, які мають найбільший вплив на соціально-економічне зростання.

Але дії влади залежать від форми управління в державі. У більшості країн світу, зокрема в Україні, існує змішане управління національною економікою, під якою розуміють систему управління, що базується на плюралізмі (різноманітності) форм власності та органічно поєднує переваги ринкових і державних регуляторів.

Л.І. Дідківська, Л.С. Головка узагальнили основні характерні риси змішаної системи управління [3, с. 18]:

1. Основним регулятором економічних процесів є ринковий механізм. Державне регулювання економіки доповнює ринкові важелі.
2. Система поєднує гнучкість ринкового саморегулювання, що забезпечує високу економічну ефективність виробництва, можливість задоволення численних і швидкоплинних особистих потреб і стійкість державного управління, необхідного для задоволення соціальних потреб суспільства.
3. Забезпечується реалізація вищих макроекономічних цілей: макроекономічна ефективність і конкурентоспроможність, соціальна справедливість, стабільне економічне зростання.
4. Поряд з ринковими і державними макроекономічними регуляторами формується (насамперед у західноєвропейських та скандинавських країнах) ще один елемент управління – інститут соціального партнерства.
5. У сучасних умовах управління розвитком національної економіки передбачає врахування рішень наднаціональних, міждержавних органів, а також корпоративного управління [3, с. 20].

Л.І. Дідківська та Л.С. Головка окреслили механізм макроекономічного регулювання ринкової економіки змішаного типу як систему макроекономічних регуляторів, що складається з таких основних елементів:

- ринкові регулятори;
- важелі державного впливу на економіку (державне регулювання);
- корпоративне управління;
- інститут соціального партнерства [3, с. 21].

При цьому вони зазначили, що інститут соціального партнерства виконує функцію узгодження (пошуку консенсусу – лат. згода, одностайність)

загальнодержавних і групових інтересів у соціально-економічній сфері (доходів, зайнятості, умов праці тощо) шляхом переговорів, консультацій і досягнення домовленостей за участю представників цих груп. Трипартизм – соціальне партнерство, яке забезпечується завдяки взаємодії трьох суб'єктів: держави (в особі її органів чи уповноважених), роботодавців (їхніх спілок, асоціацій, гільдій) і робітників (в особі профспілок) [3, с. 21].

В умовах системи України сформувалася потужна нормативно-правова база, яка забезпечує ті чи інші форми і методи управління. В деяких нормативно-правових актах відразу здійснюються акценти на конкретних особливостях стимулювання регіонального розвитку, а в деяких міститься форма стимулювання – певним чином організована система стимулів для активізації регіонального розвитку загалом і сфери послуг зокрема.

Певним чином організовані системи стимулів для активізації регіонального розвитку загалом і сфери послуг зокрема, тобто форми стимулювання розвитку сфери послуг на національному і регіональному рівнях, представлені в окремих розділах програмно-прогнозних документів України. Для прикладу можна назвати Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 р., яка затверджена постановою Кабінету Міністрів України № 1001 від 21 липня 2006 р. [2].

На жаль, в Стратегії відсутні як діагностика сфери послуг загалом в країні та регіонах, так і проблеми розвитку цієї сфери загалом. І це не дивно. Адже, в Україні відсутня статистика для цієї сфери загалом як по країні, так і в розрізі регіонів. Національна статистика побудована так, що звітність формується за видами економічної діяльності. Виробництво послуг існує практично у кожному виді економічної діяльності. Поряд з тим, поділ на виробництво товарів і виробництво послуг у межах кожного виду економічної діяльності відсутній. Це ускладнює розробку форм і методів стимулювання розвитку сфери послуг країни та окремих регіонів, встановлення необхідних пропорцій між виробництвом товарів та послуг.

У табл. 1 подано назви звітних матеріалів і вказано статистичні форми, згідно з якими вони формуються в статистиці соціальних послуг.

Табл. 1. Статистика соціальних послуг

№з/п	Назви звітних матеріалів	Статистичні форми
1	2	3
<i>Статистика нерухомості</i>		
1	Житловий фонд (17.06.2003 №182)	1-житлофонд
2	Звіт про квартирну чергу та надання житлових приміщень (04.07.2005 №164)	4-житлофонд
3	Звіт про хід приватизації Державного житлового фонду (05.07.1993 №134)	1-приватизація (житло)
4	Обладнання житлового фонду приладами обліку та регулювання споживання теплової енергії і води (12.07.2005 №179)	1-прилади
5	Про оплату населенням житлово-комунальних послуг та електроенергії (15.10.2003 №346)	1-заборгованість (ЖКГ)

1	2	3
6	Про надання населенню субсидій на відшкодування оплати житлово-комунальних послуг (22.06.2005 №157)	1-субсидії (ЖКГ)
7	Про надання населенню субсидій готівкою для відшкодування витрат на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива (22.06.2005 №157)	1-субсидії (паливо)
8	Звіт про надання посередницьких послуг при операціях з нерухомістю (16.06.2004 №380)	1-послуги (нерухомість)
9	Про підготовку об'єктів комунального господарства та житлового фонду до роботи в зимових умовах (28.02.2003 №49)	1-ЖКГ (зима)
<i>Правова статистика</i>		
10	Звіт про розгляд справ про адміністративні правопорушення та осіб, які притягнуті до адміністративної відповідальності (19.10.1995 №266)	1-АП
<i>Політична статистика</i>		
11	Звіт про діяльність громадської організації (01.08.2005 №215)	1-громадська організація
12	Звіт про політичні партії та громадські організації (01.08.2005 №215)	1-ПГО
<i>Статистика освіти</i>		
13	Звіт вищого навчального закладу на початок навчального року (17.08.2004 №483)	2-3 нк
14	Звіт про кількість дітей і підлітків шкільного віку (23.05.2001 №234/399)	77-РВК
15	Звіт дошкільного навчального закладу за рік (27.09.2004 №527)	85-к
16	Звіт про роботу аспірантури та докторантури (27.08.97 №10)	1-НК
17	Звіт про стан заборгованості із стипендій, грошового утримання та виплат на харчування студентів, курсантів та учнів (01.08.1996 №221)	2 заборгованість (стипендії)
<i>Статистика охорони здоров'я</i>		
18	Звіт про профілактичні щеплення (31.07.2000 №256/184)	5
19	Звіт про контингент дітей і підлітків, яким здійснено щеплення проти інфекційних захворювань (31.07.2000 №256/184)	6
20	Звіт про захворювання та контингент хворих на розлади психіки та поведінки за 20__ рік (31.07.2000 №256/184)	10
21	Звіт про захворювання та контингент осіб, які мають розлади психіки та поведінки внаслідок уживання психоактивних речовин, за 20__ рік (31.07.2000 №256/184)	11
22	Звіт про захворювання, зареєстровані у хворих, які проживають у районі обслуговування лікувального закладу за 20__ рік (31.07.2000 №256/184)	12
23	Звіт про аборти за 20__ рік (31.07.2000 №256/184)	13

1	2	3
24	Звіт про медичне обслуговування населення, що підлягає включенню у Державний реєстр України осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС за 20__ рік (31.07.2000 №256/184 в редакції спільного наказу Держкомстату України та МОЗ України від 28.12.2000 № 413/365)	15
25	Звіт про захворювання та причини інвалідності й смерті населення, що підлягає включенню у Державний реєстр України осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС за 20__ рік (31.07.2000 №256/184 в редакції спільного наказу Держкомстату України та МОЗ України від 28.12.2000 № 413/365)	16
26	Звіт про медичні кадри за 20__ рік (31.07.2000 №256/184)	17
27	Звіт лікувально-профілактичного закладу за 20__ рік (31.07.2000 №256/184 в редакції спільного наказу Держкомстату України та МОЗ України від 28.12.2000 № 413/365)	20
28	Звіт про медичну допомогу вагітним, роділлям і породіллям за 20__ рік (31.07.2000 №256/184)	21
29	Звіт станції (відділення, об'єднання) швидкої медичної допомоги (31. 07.2000 №256/184)	22
30	Звіт фельдшерсько-акушерського пункту (31.07.2000 №256/184)	24
31	Звіт будинку дитини (31.07.2000 №256/184)	25-БД
32	Звіт дитячого оздоровчого закладу (табору) за літо року (04.06.1999 №186)	1-от
33	Звіт про травматизм на виробництві у 200 р. (14.08.2002 №309)	7-тнв
34	Звіт санаторно-курортного (оздоровчого) закладу за 200 /0_ рік (23.06.2003 №188)	1-курорт
<i>Статистика соціального захисту</i>		
35	Звіт про стан заборгованості по виплаті пенсій та соціальної допомоги (01.08.1996 №221)	1 заборгованість (пенсії)
36	Звіт про стан заборгованості по виплаті окремих видів соціальної допомоги (01.08.1996 №221)	3 заборгованість (допомоги)
<i>Статистика культури</i>		
37	Звіт про діяльність музею за 200_ рік (29.11.2002 №420)	8-нк
38	Звіт про діяльність театру за 200_ рік (14.11.2002 №406)	9-нк
39	Звіт про діяльність концертної організації, самостійного професійного колективу за 200_ рік (14.11.2002 №406)	12-нк
40	Звіт про виставкову діяльність (15.12.2005 №429)	1-виставки

Хоча табл. 1 має назву "Статистика соціальних послуг" інформації у звітних матеріалах про самі послуги надзвичайно мало. Йдеться переважно про потужності тих чи інших інфраструктурних систем.

Отже, надзвичайно важливо удосконалити систему статистичної звітності з метою максимально точного відображення у ній сфери послуг.

На нашу думку, саме характером статистичної звітності й пояснюється вибір основних інструментів державної підтримки, які використовуються для активізації розвитку сфери послуг і орієнтовані, переважно, на забезпечення розвитку всіх видів інфраструктури, а саме:

- надання субвенцій для забезпечення розвитку інфраструктури;
- забезпечення умов для створення нових підприємств, у тому числі іноземних;
- формування державної та регіональної інфраструктури залучення інвестицій – агентств із залучення інвестицій, бюро з обслуговування інвесторів;
- розвиток інфраструктури підтримки підприємництва – бірж, виставкових залів, бізнес-інкубаторів, центрів бізнесу, промислових парків, створення умов для сприяння створенню та активізації діяльності підприємств (включаючи малі та середні) на певній території (облаштування території, модернізація та розбудова виробничих приміщень), об'єктів сфери послуг;
- підтримка інвестиційних проектів, що використовують сучасні енергоощадні технології та не забруднюють навколишнє природне середовище;
- підтримка малого та середнього підприємництва. Допомога, що надаватиметься для розвитку малого та середнього підприємництва, спрямовуватиметься на:
- спрощення процедури створення та реєстрації суб'єктів підприємництва, ліцензування окремих видів їх діяльності – встановлення порядку отримання дозволів за заявкою, необхідних для запровадження діяльності суб'єктів підприємництва, за принципом "єдиного офісу";
- розвиток ринку фінансових послуг, формування мережі регіональних фондів підтримки підприємництва, запровадження ефективного кредитно-гарантійного механізму мікрокредитування суб'єктів малого підприємництва, залучення на прийнятних умовах іноземних кредитних ресурсів для фінансування малих підприємств, а також молодих підприємців-початківців;
- посилення мотивації місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо створення сприятливого клімату для малого та середнього підприємництва шляхом збільшення частки податкових надходжень, яка залишається в місцевих бюджетах;
- стимулювання інноваційної спрямованості розвитку підприємництва, венчурного бізнесу, запровадження ефективного механізму правової, фінансової, організаційної, кадрової та освітньої підтримки перспективних інноваційних проектів;
- розширення мережі навчальних закладів, які готуватимуть фахівців за напрямом "Економіка та підприємництво";
- сприяння створенню та впровадженню інновацій, включаючи розповсюдження сучасних технологій, зокрема для зменшення ризиків виникнення техногенних катастроф. Основним фактором економічного розвитку є впровадження результатів науково-дослідних та дослідно-конструкторських досліджень, а також реалізація інновацій [8].

Стратегією передбачається стимулювання діяльності у напрямі нарощення науково-технічного потенціалу, яка активізується у регіонах, що мають досвід роботи із створення наукомістких та високотехнологічних продуктів. Безумовно, воно одночасно активізує формування найрізноманітні-

ших ринків послуг. Таке стимулювання матиме форму державної підтримки, яка спрямовуватиметься на:

- створення ефективної системи взаємодії установ, підприємств та організацій у галузі науки, освіти, у виробництві, у сфері підприємництва, фінансово-кредитній сфері з питань активізації розвитку інноваційної діяльності;
- сприяння створенню пайових інвестиційних фондів з реалізації інноваційних проектів із залученням ресурсів державного та місцевих бюджетів і приватного капіталу; створення конкурсної системи відбору інноваційних проектів з урахуванням пріоритетів розвитку регіонів; розроблення системи проведення незалежної експертизи інвестиційних проектів і надання можливості малим та середнім підприємствам брати участь у виконанні державного оборонного замовлення;
- концентрацію фінансових та інтелектуальних ресурсів для здійснення заходів за визначеними державою пріоритетними напрямками інноваційного розвитку;
- створення умов для спрямування інвестиційних коштів у високотехнологічні сфери виробництва та на кадрове забезпечення інноваційної діяльності;
- формування позабюджетних джерел підтримки інноваційної діяльності, законодавче врегулювання питань спільного інвестування, зокрема регулювання ринку венчурного капіталу у сфері інноваційної діяльності;
- стимулювання створення підприємствами і установами власних систем екологічного управління відповідно до міжнародних та національних стандартів [7].

До сказаного доцільно додати, що здійснення стимулювання розвитку сфери послуг може відбуватися двома шляхами: безпосереднім (коли активізується розвиток самих підприємств і підсистем сфери послуг) та опосередкованим (коли зміцнюється соціально-економічне становище держави, регіонів, зростає рівень життя населення, забезпечується підвищення ефективності використання бюджетних коштів тощо, що в кінцевому рахунку активізуватиме розвиток сфери послуг).

Підсумовуючи, підкреслимо, що з наведеного вище тексту очевидно: основними завданнями державного регулювання розвитку сфери послуг є досягнення бажаних результатів у збільшенні потужності інфраструктурних мереж сфери послуг, поліпшенні її територіальної організації, підвищенні якості обслуговування населення.

Література

1. Версаль Н.І. Сучасні теорії державного регулювання економіки// Фінансово-кредитне стимулювання економічного зростання: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Тези доп. (3-5 червня 2005 р.)/ Відп. ред. Р.А. Слав'юк. – Луцьк: ОБВ "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2005. – 794 с.
2. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 р./ Затверджена постановою Кабінету Міністрів України № 1001 від 21 липня 2006 р. – Документ 1001-2006-п, редакція від 21.07.2006, чинний. – [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: www.gov.ua.
3. Дідківська Л.І., Головка Л.С. Державне регулювання економіки: Навч. посібник. – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 213 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
4. Електронна енциклопедія "Вікіпедія". – [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
5. Єрмошенко М.М. Національні економічні інтереси: інтереси і захист// Актуальні проблеми економіки (укр.). – 2001., № 1. – С. 18-25.
6. Притула О.В. Мотиваційні механізми та їх використання у сфері підприємництва. – Львів: ІРД НАН України. – Львів: ІРД НАН України. – 2003. – 216 с.

7. Стан та перспективи розвитку галузі зв'язку та сфери інформатизації України. – [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <http://who-is-who.com.ua/bookmarket/zvyazoktainform2006/1/2.html>.

8. Статистичні дані розвитку сфери послуг України. – [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: www.ukrstat.gov.ua

УДК 65.014.1+658.14/17

Доц. В.І. Куцик, канд. екон. наук;
магістрант В.М. Кашуба – Львівська КА

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ОБІГОВОГО КАПІТАЛУ І ШЛЯХИ ЇХ ЗБІЛЬШЕННЯ

Обґрунтовано шляхи залучення обігових коштів та додаткових коштів. Фінансова робота на підприємствах безпосередньо пов'язана з формуванням та ефективним використанням грошових ресурсів або капіталу. Тому важливим є питання вибору джерел фінансування підприємства.

Ключові слова: обігові кошти, обіговий капітал, позикові кошти, банківський кредит, корпоративні облігації, договір поручництва, договір комісії, джерела формування обігового капіталу

*Assoc. prof. V.I. Kucyk; undergraduate V.M. Kashuba –
L'viv commercial academy*

Sources of forming of floating capital and ways of their increase

Grounded ways of bringing in of circulating assets and additional funds. Financial work on enterprises is directly bound by forming and effective use of money resources or capital. That is why important is a question of choice of sources of financing of enterprise.

Keywords: circulating assets, floating capital, loan facilities, bank credit, corporate bonds, agreement of guarantor, agreement of commission, source of forming of floating capital

Обігові кошти використовуються для фінансування поточної виробничої діяльності (виробнича сфера), тобто для створення запасів сировини, матеріалів, палива, тари, запасів незавершеного виробництва і готової продукції. Крім виробничої сфери обігові кошти функціонуючи у сфері обігу у вигляді коштів у розрахунках (дебіторська заборгованість), коштів, що знаходяться на рахунках у банках і касах підприємств, а також у цінних паперах.

Необхідною умовою ефективної діяльності підприємств є визначення джерел формування обігового капіталу підприємства. Незважаючи на висвітлення цієї проблеми у численних публікаціях у науковій літературі, дотепер відсутня єдина точка зору щодо визначення джерел формування обігового капіталу підприємств та порядку їх формування [1, с. 271].

Серед вітчизняних та зарубіжних учених, які плідно досліджують цю проблематику: О.Г. Біла, І.О. Бланк, О.С. Бородкін, Є.Ф. Брігхем, П.Ю. Буряк, В.М. Івахненко, Коласс Бернар, М.В. Кужельний, С.В. Мних, Л.В. Нападівська, В.Я. Нусинов, А.М. Поддєрьогін, Г.В. Савицька, В.В. Сопко, В.І. Стражев, Г.А. Стасюк та інші.

За джерелами формування обігові кошти класифікують на власні і залучені. Власний обіговий капітал – це частина власних ресурсів підприємств,